

## ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดนิตินิยมของสำนักฟาเจีย

### Study and Analyze the Legalism Concepts of the Fajia School

<sup>1</sup>กฤต ศรียะอาจ, <sup>2</sup>ชาตรี ชุมเสน และ <sup>3</sup>ธนาคม บรรเทากุล

<sup>1</sup>Krit Sriya-at, <sup>2</sup>Chatree Chumsen and <sup>3</sup>Thanacom Bantaokul

<sup>1,3</sup>คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

<sup>1,3</sup>Faculty of Buddhism, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

<sup>2</sup>สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

<sup>2</sup>School of General Studies, Udon Thani Rajabhat University.

<sup>1</sup>Corresponding Author's Email: kit.sri@mcu.ac.th

**Received:** April 19, 2025; **Revised:** August 26, 2025; **Accepted:** August 28, 2025

#### บทคัดย่อ

ฟาเจียเป็นลัทธิเคร่งครัด ฟาเจีย (ลัทธิฟาเจีย) เป็นสำนักคิดที่สำคัญในปรัชญาจีนโบราณ ที่ถือกำเนิดขึ้นในช่วงยุคสงครามระหว่างรัฐ (ศตวรรษที่ 5 ถึง 3 ก่อนคริสตกาล) ประเพณีทางปรัชญานี้ มีความเกี่ยวข้องเป็นหลักกับผลงานของฮาน เฟย์ จื่อ และครอบคลุมแนวทางปฏิบัติและสัจนิยมในการกำกับดูแลและการปกครองของรัฐ หลักการสำคัญของลัทธิฮาน เฟย์ จื่อ หรือฟาเจีย ได้แก่ หลักนิติธรรมที่เข้มงวด การอ้างอำนาจแบบรวมศูนย์ ระบบคุณธรรม ลัทธิปฏิบัตินิยม และการให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาลที่ปฏิบัติได้จริงมากกว่าหลักการในอุดมคติทางศีลธรรมหรือจริยธรรม ลัทธิฟาเจีย สนับสนุนการใช้กฎหมายที่มีการกำหนดชัดเจน ตลอดจนการให้รางวัลและการลงโทษอย่างสม่ำเสมอ ถือเป็นรากฐานของรัฐบาล โดยเน้นย้ำถึงการรวมอำนาจไว้ในมือของผู้ปกครอง อิทธิพลของสำนักฟาเจียนี้ สามารถสังเกตได้จากการปกครองของราชวงศ์ฉิน ซึ่งรวมจีนเป็นหนึ่งเดียวภายใต้หลักการที่เคร่งครัด แม้ว่า ลัทธินี้ จะเผชิญกับการต่อต้านเนื่องจากมีแนวโน้มด้านเผด็จการก็ตาม แต่มรดกของลัทธิฟาเจีย ก็ดำรงอยู่ในฐานะองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาความคิดทางปรัชญาการเมืองของจีน และมีการถกเถียงอย่างต่อเนื่องระหว่างธรรมาภิบาลเชิงปฏิบัติและหลักจริยธรรม

**คำสำคัญ:** นิตินิยม; ฟาเจีย; การเมืองการปกครอง

#### Abstract

Fajia is Legalism, a significant school of thought in ancient Chinese philosophy that emerged during the Warring States period (5<sup>th</sup> to 3<sup>rd</sup> Centuries BCE). This philosophical tradition is primarily associated with the works of Han Fei (Han Feizi) and encompasses a pragmatic and realist approach to governance and statecraft. Key tenets of Fajia include the strict rule of law, centralized authority, meritocracy, pragmatism, and a focus on practical governance rather than idealistic or moralistic principles. Fajia advocates the use of well-defined laws and consistent rewards and punishments as the foundation of government,

emphasizing the centralization of power in the hands of the ruler. This school's influence can be observed in the governance of the Qin Dynasty, which unified China under Legalist principles, though it also faced resistance due to its authoritarian tendencies. Fajia's legacy endures as a crucial element in the development of Chinese political thought and the ongoing debate between pragmatic governance and ethical rule.

**Keywords:** Legalism; Fajia; Politics

## บทนำ

ฮั่น เฟย์ (韩非) หรือที่รู้จักในชื่อ หาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) (Wikipedia, 2566) เป็นนักปรัชญาและนักทฤษฎีการเมืองชาวจีนที่อาศัยอยู่ในยุคสงครามของจีนโบราณ ประมาณศตวรรษที่ 3 ก่อนคริสตกาล เขาเป็นหนึ่งในบุคคลที่สำคัญที่สุดในสำนักความคิดที่เรียกว่า ลัทธิเคร่งครัดฟาเจีย (Fajia) ซึ่งเป็นหนึ่งในสำนักปรัชญาที่แข่งขันกันในยุคนี้ (Henrique Schneider, 2018) แนวคิดและงานเขียนของหาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) มุ่งเน้นไปที่การปกครองทางการเมืองและหลักการของรัฐเป็นหลัก เขาเชื่อในการรวมศูนย์อำนาจและหลักนิติธรรมที่เข้มงวดเป็นองค์ประกอบสำคัญในการรักษารัฐบาลที่มั่นคงและมีประสิทธิภาพ ปราชญ์หาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) เชื่อว่า ผู้ปกครองควรใช้ระบบการให้รางวัลและการลงโทษเพื่อควบคุมเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเขาไม่เชื่อในบทบาทของจริยธรรมและศีลธรรมในการปกครอง ตรงกันข้ามกับลัทธิขงจื้อ (Confucius) และความเชื่อทางปรัชญาอื่นๆที่เชื่อว่า บรรทัดฐานในการปกครองที่ดี ต้องเน้นย้ำไปที่คุณธรรมและศีลธรรม (Watson, 2003) ลัทธิเคร่งครัดฟาเจีย (Phagia Legalism) เป็นแนวคิดที่ผสมผสานชุดความคิดทางอุดมการณ์ของกลุ่มปรัชญาร่วมสมัยต่างๆมากมาย มุ่งสร้างสันติภาพทางการเมืองและสังคม ท่านเป็นหนึ่งในผู้มีชื่อเสียงของกลุ่ม ปราชญ์หาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) ไม่เห็นด้วยกับเม้งจื่อ (Mèng Zǐ) ในกรณีที่ว่า “มนุษย์เป็นคนดีมาตั้งแต่กำเนิด และมีพื้นฐานทางธรรมชาติมีความบริสุทธิ์ดั่งผ้าขาว แต่สาเหตุที่ทำให้บุคคลเปลี่ยนไป ก็เพราะปัจจัยแวดล้อมทางสังคมโดยเฉพาะเกิดจากการกระทำของผู้นำรัฐ (ผู้ปกครอง)” (Quale, 1975) เพราะปราชญ์หาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) เชื่อว่า “ทุกคนเกิดมาพร้อมนิสัยเชิงลบ จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายเพื่อบังคับใช้การกำกับดูแล”

ผลงานที่โด่งดังที่สุดของหาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) คือ ชุดบทความและงานเขียนที่เชื่อมโยงปรัชญาการเมืองและกฎหมายของเขา แนวความคิดของเขามีอิทธิพลอย่างมากต่อแนวคิดทางกฎหมายและการเมืองของจีนในเวลาต่อมา และลัทธิเคร่งครัดฟาเจีย (Phagia Puritanism) นี้ ก็กลายเป็นองค์ประกอบสำคัญของอุดมการณ์การปกครองของราชวงศ์ฉิน ซึ่งทำให้จีนรวมเป็นรัฐหนึ่งเดียวในห้วงเวลา 221 ก่อนคริสตกาล ภายใต้การนำของจีนซีฮ่องเต้ (จักรพรรดิฉินฉื่อ (จีน: 秦始皇帝; Qín Shǐ Huángdì; 260–210 ปีก่อนคริสตกาล)) แม้จะเกี่ยวข้องกันกับลัทธิเผด็จการ แต่ลัทธิเคร่งครัดฟาเจีย (Phagia Puritanism) นี้ ก็มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบราชการของจีน ในเวลาต่อมา

คำว่า "ฟาเจีย" (法家) หมายถึง สำนักปรัชญาแห่งลัทธิการบังคับใช้กฎหมายเคร่งครัดในระบอบการปกครองจีนโบราณ เป็นหนึ่งในสำนักความคิดหลักที่เกิดขึ้นในช่วงยุคสงครามของประเทศจีนยุคโบราณ (ประมาณศตวรรษที่ 5 ถึง 3 ก่อน คริสตกาล) สำนักฟาเจียหรือฟาเจีย (Fajia) มีความเกี่ยวข้องกับนัก

ปรัชญาชื่อหาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) เป็นหลัก แต่ก็ยังมีนักคิดคนอื่นๆ มีบทบาทร่วมด้วยเช่นกัน (Wikipedia, 2566)

## ทฤษฎีหลักของสำนักเคร่งครัดฟาเจีย (Fajia Legalism)

แนวคิดหลักและหลักการของสำนักเคร่งครัดฟาเจีย (Fajia Legalism) มีชุดความเชื่อประกอบไปด้วย

**1. หลักนิติธรรม (Rule of law)** พวกเขาเชื่อว่า ประมวลกฎหมายที่มีโครงสร้างดีและเข้มงวดควรเป็นรากฐานของรัฐบาล พวกเขาเน้นย้ำถึงความสำคัญของกฎหมายที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน บังคับใช้อย่างเท่าเทียมกัน และได้รับการสนับสนุนด้วยรางวัลและการลงโทษที่สม่ำเสมอ

**2. รวมศูนย์อำนาจ (Centralized power)** นักคิดของสำนักฟาเจียนี้ เห็นพ้องกันว่า การสนับสนุนรัฐบาลที่เข้มแข็งและรวมศูนย์โดยมีอำนาจเบ็ดเสร็จขึ้นอยู่กับผู้ปกครอง เป็นการส่งเสริมความมั่นคงและความรุ่งเรือง จะช่วยรักษาความสงบเรียบร้อยและเสถียรภาพภายในของรัฐ

**3. มีคุณธรรม (Morality)** พวกสำนักคิดฟาเจียเห็นเสริมว่า ตำแหน่งที่มีอำนาจ ควรยกให้ผู้มีคุณธรรมและมีผลงาน มากกว่าจะมอบให้ตามสถานะทางสังคมและชาติตระกูล แนวคิดนี้ ยืนหยัดตรงข้ามกับลัทธิขงจื้อ (Confucius) ที่เน้นเรื่องคุณธรรม แต่ก็ยังส่งเสริมสถานะทางสังคมมากกว่าความสามารถเฉพาะตัว

**4. ปฏิบัตินิยม (Pragmatism)** ลัทธิเคร่งครัดฟาเจีย มักนำเสนอแนวทางปฏิบัติในการกำกับดูแลด้วยกฎเกณฑ์ของรัฐบาลกลาง เชื่อว่า ผู้ปกครองควรเต็มใจปรับนโยบายและวิธีการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย แม้ว่าบางกรณีจะหมายถึงการใช้มาตรการที่รุนแรงหรือการหลอกลวง ก็ตาม

**5. ความสมจริง (Realism)** สมาชิกฟาเจียเห็นว่า พวกตนไม่มั่นใจในแนวทางอุดมคติและศีลธรรมต่อรัฐบาล พวกเขาเชื่อว่า ผู้ปกครองควรมุ่งเน้นไปที่แง่มุมที่เป็นประโยชน์ในการปกครอง เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อย การเพิ่มอำนาจของรัฐ และประกันความอยู่รอดของรัฐ มากกว่าที่จะคำนึงถึงอุดมการณ์ที่มองไม่เห็น เช่น ศีลธรรมและจริยธรรม

ลัทธิเคร่งครัดฟาเจียนี้ มีอิทธิพลสำคัญต่อความคิดและประวัติศาสตร์ทางการเมืองของจีน ได้กลายมาเป็นอุดมการณ์ที่โดดเด่นในสมัยราชวงศ์ฉิน ซึ่งประสบความสำเร็จในการรวมจีนเป็นหนึ่งเดียว ภายใต้การนำของเจ้าจิ๋นซีซึ่งนำหลักการของพวกเขามาปฏิบัติ ดังกล่าวแล้ว อย่างไรก็ตาม การเน้นย้ำถึงกฎเกณฑ์ที่เข้มงวดและการลงโทษที่รุนแรงของลัทธิเคร่งครัดฟาเจียนี้ ยังนำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์และการต่อต้านอย่างรุนแรงอีกด้วย แม้ว่า ราชวงศ์ฉินจะล่มสลายลงอย่างรวดเร็ว แต่แนวความคิดแบบสำนักฟาเจีย ก็ยังคงกำหนดรูปแบบการปกครองและระบบราชการของจีนตลอดประวัติศาสตร์ ลัทธิเคร่งครัดฟาเจีย มักถูกมองว่า เป็นแนวทางในการปกครอง ที่เน้นการปฏิบัติแบบเผด็จการ ตรงกันข้ามกับลัทธิขงจื้อ (Confucius) ซึ่งเน้นเรื่องจริยธรรม ศีลธรรม และการปกครองที่มีเมตตา

แนวคิดของหาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) มีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งและยาวนานต่อระบบการเมืองและการปกครองของจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบททางระบบกฎหมาย การเน้นย้ำของหาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) ต่อประมวลกฎหมายที่กำหนดไว้อย่างดี การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด และการให้รางวัลและการลงโทษอย่างสม่ำเสมอ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดรูปแบบระบบกฎหมายและการบริหารการเมืองของจีนโบราณ หลักการเหล่านี้ถูกนำมาใช้อย่างโดดเด่นในสมัยราชวงศ์ฉิน ภายใต้ปรัชญาลัทธิเคร่งครัดฟาเจียนนี้ ราชวงศ์ฉินเน้นย้ำมาตรการที่เป็นมาตรฐานต่อประมวลกฎหมายที่เหมือนกัน และระบบราชการแบบรวมศูนย์ที่ยึดตามระบบคุณธรรม หาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) มุ่งเน้นการสนับสนุนอำนาจแบบรวมศูนย์และการรวมอำนาจไว้ในมือของผู้ปกครอง มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อโครงสร้างของรัฐบาลจีนตลอดประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา การรวมศูนย์อำนาจ กลายเป็นประเด็นถกเถียงที่เกิดขึ้นในราชวงศ์ต่างๆ ของจีนอย่างมีนัยสำคัญ และระบบจักรวรรดิจีน มักสะท้อนถึงหลักการเหล่านี้ด้วย แนวคิดในการเลือกเจ้าหน้าที่รัฐและผู้บริหาร จะถูกพิจารณาจากคุณวุฒิ และความสามารถมากกว่าค่านึงถึงอายุ หรือสถานะทางสังคม ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของปรัชญาหาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) ด้วยแนวคิดนี้ จึงมีอิทธิพลต่อการพัฒนาระบบการสอบราชการของจีน ระบบนี้อนุญาตให้บุคคลสามารถก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งข้าราชการ ผ่านการสอบแข่งขัน เรียกว่า จอหงวน (Zhànguān) ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่คงอยู่มาหลายศตวรรษ แนวคิดของหาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) ก่อให้เกิดการถกเถียงและการอภิปรายอย่างต่อเนื่องในแวดวงปัญญาชนและการเมืองของจีน ปรัชญาของหาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) เปิดมุมมองหลากหลายมิติ ทำให้ได้เห็นทางเลือกแก่วิธีของจื้อและลัทธิเต๋า ที่อ้างว่าทฤษฎีเกี่ยวกับการกำกับดูแล จริยธรรม และบทบาทของรัฐ แม้ว่าราชวงศ์ฉิน จะมีอายุค่อนข้างสั้น แต่แนวความคิดแบบหาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) ยังคงมีอิทธิพลต่อราชวงศ์ถัดมาอย่างโดดเด่น นอกจากนี้ แนวทางการปกครอง กฎหมาย รัฐศาสตร์ รวมถึงหลักการทางกฎหมายต่างๆ มักปรากฏให้เห็นในช่วงของการรวมศูนย์และการปฏิรูปประวัติศาสตร์จีน งานเขียนหาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) ยังคงเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญสำหรับการศึกษาความคิดทางการเมืองของจีน นักวิชาการและนักปรัชญายังคงวิเคราะห์และตีความแนวคิดของเขาในบริบททางประวัติศาสตร์และองค์ความรู้หลากหลายร่วมสมัยอีกด้วย ความสำคัญของหลักนิติธรรมและระบอบคุณธรรม ยังคงมีการพูดคุยกันในประเทศจีนในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการปฏิรูปกฎหมายและการเมือง

โดยสรุป แนวคิดของ หาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) ในฐานะตัวแทนของสำนักแห่งความคิดแบบพวกเขา ได้ประทับร่องรอยให้กับประเพณีทางการเมืองและกฎหมายของจีนมาอย่างยาวนาน การที่เขาให้ความสำคัญกับอำนาจแบบรวมศูนย์ ระบบกฎหมายที่มีโครงสร้างดี และการกำกับดูแลแบบมีคุณธรรม ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการกำกับดูแลของจีน และยังคงมีอิทธิพลต่อการอภิปรายเกี่ยวกับธรรมาภิบาลและปรัชญาการเมืองในประเทศ แม้ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน คือ นายสีจิ้น ผิง (Xi Jinping) ก็ได้นำแนวความคิดแบบนิตินิยมมาปรับใช้ในการปราบปรามการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐด้วย (Wikipedia, 2566)

บทความและงานเขียนที่เชื่อมโยงปรัชญาการเมืองและกฎหมายของเขามีคุณค่าต่อแนวคิดหลักของลัทธิเคร่งครัดฟาเจียเป็นอย่างมาก เนื้อหาของบทความจะเริ่มต้นด้วยบริบทที่เกี่ยวกับชีวิตของเขาเอง มาจนถึงภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ และบรรยากาศทางปรัชญาในยุคแห่งสงครามระหว่างรัฐ แนวคิดพื้นฐานของลัทธิเคร่งครัดฟาเจีย เช่น หลักนิติธรรม อำนาจแบบรวมศูนย์ ระบบคุณธรรม และลัทธิปฏิบัตินิยม ได้แยกอธิบายไว้อย่างชัดเจน เมื่อเราเปรียบเทียบกับลัทธิขงจื๊อ จะเห็นว่า ลัทธิเคร่งครัดฟาเจีย มีความแตกต่างจากลัทธิขงจื๊อซึ่งเป็นสำนักปรัชญาที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของจีนโบราณในแง่ของการปกครอง จริยธรรม และบทบาทของผู้ปกครอง บทบาทของผู้ปกครองในทรรศนะของหาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) นั้น เห็นว่า นักปกครองมีสิทธิ์ต่อการรับผิดชอบในหน้าที่ด้วยตนเอง พวกเขาควรใช้ทุกวิธีการเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและอำนาจของรัฐ รัฐมีความสำคัญและควรดำรงอยู่เหนือความสำคัญอื่นใด ประชาชนต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่รัฐมอบให้เขาเสนอว่า ควรสนับสนุนรางวัลและการลงโทษ ระบบการให้รางวัลและการลงโทษ ต้องมีความสอดคล้องกันเพื่อควบคุมพฤติกรรมภายในรัฐ พวกลัทธิเคร่งครัดฟาเจีย เน้นสนับสนุนการมีอำนาจแบบรวมศูนย์ เพราะจะสามารถขับเคลื่อนและกำกับดูแลระบบและกลไกของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ พวกเขาเชื่อว่า ประชาชนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินกิจการของรัฐได้เองอย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ จึงไม่สมควรมีอำนาจเอง แต่ควรมอบอำนาจใดๆ ก็ตามให้กับผู้ปกครองได้ใช้แทนในการพัฒนาประเทศ

### ความเชื่อในระบบคุณธรรมของสำนักฟาเจีย

พวกเขาเชื่อว่า วิธีการจัดสรรตำแหน่งที่มีประสิทธิภาพนั้น ควรพิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติงาน และผู้ปฏิบัติงานควรมีอำนาจได้เต็มที่ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการปกครองและนำประโยชน์มาสู่ประชาชนด้วยดียิ่ง สำนักคิดเคร่งครัดฟาเจียจีนโบราณนี้ ไม่นิยมการเน้นระบบศีลธรรมหรือจริยธรรมแบบดั้งเดิมในลักษณะเดียวกับที่ลัทธิขงจื๊อหรือลัทธิเต๋านิยมสอนกัน แต่ลัทธิเคร่งครัดฟาเจียนี้สนับสนุนแนวทางที่ชัดเจนในการกำกับดูแลและการปกครองโดยให้ความสำคัญกับการปฏิบัติจริงตามกฎหมายและความเป็นระเบียบมากกว่าการพิจารณาทางศีลธรรมหรือจริยธรรม พวกเขาเชื่อว่า มนุษย์ไม่สามารถมีศีลธรรมหรือจริยธรรมโดยปราศจากกฎเกณฑ์ของรัฐได้ พวกเขามักไม่ค่อยเชื่อในประสิทธิภาพของหลักการทางศีลธรรมและจริยธรรมในการปกครองรัฐ และมักเชื่อว่า การอาศัยคุณธรรมและศีลธรรมของผู้ปกครองหรือเจ้าหน้าที่นั้นไม่น่าเชื่อถือ และระบบกฎหมายที่มีการกำหนดชัดเจนเป็นวิธีการรักษาความสงบเรียบร้อยและประกันการเชื่อฟังของประชากรที่มีประสิทธิภาพมากกว่า เป็นที่ทราบกันดีว่า สำนักเคร่งครัดฟาเจียนี้ นิยมให้ความสำคัญกับหลักนิติธรรม เป็นวิธีการหลักในการควบคุมพฤติกรรมภายในสังคม พวกเขาเชื่อว่า กฎหมายที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานพร้อมผลตอบแทนและการลงโทษที่สม่าเสมอ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม พวกเขาสนับสนุนให้มีการรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองไว้ในมือของผู้ปกครองหรือผู้มีอำนาจส่วนกลางที่เข้มแข็ง เพราะรัฐบาลกลางที่มีอำนาจสามารถบังคับใช้กฎหมายและรักษาการควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการพึ่งพาลักษณะทางศีลธรรมของผู้นำแต่ละคน ผู้ปกครองควรมุ่งเน้นไปที่การบรรลุวัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติ เช่น ความมั่นคงของรัฐ ความเข้มแข็ง และการปราบปรามความขัดแย้ง แทนที่จะ

ยึดมั่นในอุดมคติทางศีลธรรมที่เป็นนามธรรมแม้ว่า จะไม่ใช่ระบบทางศีลธรรมในความหมายดั้งเดิม แต่พวกเขาก็ให้ความสำคัญกับการได้รับคุณธรรม บุคคลควรได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในรัฐบาลโดยพิจารณาจากความสามารถและผลงานมากกว่าสถานะทางสังคมหรือภูมิหลังทางครอบครัว (Wikipedia, 2566)

ลัทธิเคร่งครัดฟาเจียนี้ เห็นแย้งต่อระบบคุณธรรมและจริยธรรมแบบดั้งเดิมในทรรศนะของขงจื๊อ และ เม่งจื๊อ แต่กลับให้ความสำคัญกับหลักนิติธรรม การรวมศูนย์อำนาจ และลัทธิปฏิบัตินิยม เพื่อเป็นแนวทางในการบรรลุดรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพและรักษาระเบียบทางสังคม แนวทางปฏิบัติด้านศีลธรรมของลัทธิเคร่งครัดฟาเจีย มีพื้นฐานมาจากการปฏิบัติได้จริง และเชื่อว่า ระบบกฎหมายและการเมืองที่มีโครงสร้างดี มีความจำเป็นต่อความมั่นคงและความแข็งแกร่งของรัฐ

### นโยบายยึดหยุ่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐ

ผลกระทบทางประวัติศาสตร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงการปกครองของราชวงศ์ฉิน และมรดกในความคิดทางการเมืองของจีนได้รับอิทธิพลจากลัทธิเคร่งครัดฟาเจียอย่างมีนัยสำคัญ และแนวความคิดของ หาน เฟย์ จื๊อ (Han Feizi) ได้รับการตอบรับในช่วงเวลาที่เขามีชีวิตอยู่ตลอดจนคำวิพากษ์วิจารณ์รวมถึงการโต้เถียงที่เกี่ยวข้องกับลัทธิของพวกเขา

### การปกครอง หลักนิติธรรม และปรัชญาการเมือง

บทความนี้จะให้ความเข้าใจอย่างครอบคลุมเกี่ยวกับปรัชญาการเมืองและกฎหมายของลัทธิเคร่งครัดฟาเจีย รวมถึงความสำคัญที่ยั่งยืนในขอบเขตของปรัชญาและความคิดทางการเมืองของโลกจีน ปัจจุบัน ปรัชญาการเมืองและกฎหมายของ หาน เฟย์ จื๊อ (Han Feizi) มีความคล้ายคลึงกับบางแง่มุมของสำนักปรัชญาร่วมสมัยเช่นเดียวกับปรัชญาทางการเมืองและกฎหมายอื่นๆของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของจีน อย่างไรก็ตาม ปรัชญาเหล่านี้ มีต้นกำเนิด บริบท และจุดเน้นที่แตกต่างกัน เราจะระบุความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างลัทธิเคร่งครัดของ หาน เฟย์ จื๊อ (Han Feizi) รวมถึงปรัชญาการเมืองและกฎหมายที่โดดเด่นแห่งหนึ่ง นั่นก็คือลัทธิสโตอิกนิยม (Stoicism) ของกรุงโรมโบราณ (Ancient Rome)

### ลัทธิสโตอิกนิยม (Stoicism)

ลัทธิสโตอิกนิยม (Bobzien, 2006) เป็นสำนักแห่งความคิดเชิงปรัชญาที่สอนหลักการสำคัญเกี่ยวกับสารสำคัญทางศีลธรรม ถือเป็นความดีสูงสุด เน้นย้ำถึงคุณธรรมส่วนบุคคล ความมีเหตุผล และการควบคุมตนเอง สอนการยอมรับระเบียบธรรมชาติ และเหตุการณ์ที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของเรา แยกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่อยู่ในการควบคุมของเราและสิ่งที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของเรา ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเหตุผลและหลักศีลธรรม ชาวสโตอิก พยายามที่จะดำเนินชีวิตแบบมีคุณธรรม ปลุกฝังความยึดหยุ่นทางอารมณ์ และค้นหาความสุขโดยมุ่งเน้นไปที่สิ่งที่พวกเขาสามารถควบคุมได้ และยอมรับสิ่งที่พวกเขาทำไม่ได้ (Algra, 2003)

## ลัทธิเคร่งครัดฟาเจียของฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) กับลัทธิลัทธิสโตอิกนิยม (Stoicism)

หากจะกล่าวถึงแนวคิดเชิงรัฐศาสตร์การเมืองการปกครอง ทำให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดแบบตะวันตกของโรมัน เรียกว่า ลัทธิสโตอิก (Stoicism) หากพิจารณาเราจะเห็นได้ว่า แนวคิดของสำนักทั้งสองนี้ มีความคล้ายคลึงกันในแง่ของเจตนารมณ์ แต่อาจมีรายละเอียดอย่างอื่นแตกต่างกันบ้างขึ้นอยู่กับเบื้องหลังของแต่ละสำนัก เราจะได้พิจารณาในแง่ความเหมือนและความแตกต่างของสำนักทั้งสองนี้ พอให้เห็นนัยสำคัญของความหมายพอสังเขป

### 1. คุณลักษณะความเหมือน

1.1 ความเข้มงวดทางศีลธรรม ทั้งสองลัทธิแสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่งทางศีลธรรมในบริบทของตน ลัทธิเคร่งครัดฟาเจีย เน้นการปฏิบัติตามกฎหมายและอำนาจแบบรวมศูนย์อย่างเข้มงวดเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและควบคุมพฤติกรรม ในขณะที่ลัทธิสโตอิก เน้นย้ำหลักศีลธรรมและจริยธรรมแบบปัจเจกชนที่เข้มงวด

1.2 มุ่งเน้นไปที่วินัย ลัทธิเคร่งครัดของฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) เน้นย้ำถึงวินัยและการควบคุมตนเองซึ่งจำเป็นต่อความมั่นคงทางสังคมและการเมือง ลัทธิทั้งสองนี้ สนับสนุนให้มีการปกครองอย่างเข้มงวดตามกฎหมาย ในขณะที่บางกลุ่มอาจเน้นย้ำถึงความมีวินัยในตนเองของแต่ละบุคคลตามหลักการทางจริยธรรม

### 2. คุณลักษณะความแตกต่าง

2.1 จริยธรรม ลัทธิทั้งสองนี้ ขับเคลื่อนขบวนการทางจริยธรรมและวัฒนธรรม เป็นหลักซึ่งเกิดขึ้นในบริบทของจริยธรรมทางปรัชญาในยุคนั้น ครอบคลุมไม่เพียงแต่ประเด็นทางการเมืองและกฎหมายเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงความเชื่อทางจริยธรรม โดยเน้นถึงความอยู่รอดและความนับถือจริยธรรม ในทางกลับกัน เราถือว่าเป็นปรัชญาทางโลกที่เน้นเรื่องธรรมาภิบาลและรัฐศาสตร์เป็นหลัก แต่ลัทธิของฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) มักจะเน้นอำนาจที่เกิดจากรัฐ แต่ไม่คำนึงคุณธรรมแบบปัจเจกชน สโตอิก อาจเน้นไปที่คุณธรรมเกิดจากปัจเจกชนและอำนาจทางศาสนามากกว่า เป็นต้น

2.2 แหล่งที่มาของอำนาจ ลัทธิทั้งสองนี้ มองว่า ตำราทางจริยธรรมและอำนาจจากสวรรค์เป็นแหล่งศูนย์กลางของการชี้แนะทางศีลธรรมและกฎหมาย ในทางตรงกันข้าม มนุษย์ ก็จำเป็นต้องอาศัยอำนาจของรัฐและผู้ปกครองในฐานะแหล่งที่มาของกฎหมายและความสงบเรียบร้อยขั้นสูงสุด

2.3 ลัทธิปฏิบัตินิยม ลัทธิทั้งสองนี้ ให้ความสำคัญกับหลักจริยธรรมและการแสวงหาความศักดิ์สิทธิ์ ในขณะที่แม้ว่า จะมีหลักจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการปกครองอยู่แล้ว แต่ลัทธิฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) กลับเน้นการปฏิบัติและเกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมืองมากกว่า โดยมักจะใช้วิธียึดประโยชน์สูงสุดของรัฐ ในขณะที่กลุ่มสโตอิก จะเน้นคุณธรรมที่มาจากปัจเจกชนร่วมกับอำนาจรัฐด้วย (William, 2025)

## การยึดถือกฎหมายของหาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) กับลัทธิสโตอิกนิยม

ทั้งลัทธิเคร่งครัดฟาเจียและลัทธิสโตอิกนิยมของโรมันให้ความสำคัญกับคุณธรรม แม้ว่า จะนิยามคุณธรรมต่างกันก็ตาม ลัทธิสโตอิกนิยม เน้นย้ำถึงคุณธรรมส่วนบุคคลและความสงบภายใน ในขณะที่ลัทธิปรัชญาทั้งสองก็ตระหนักเห็นถึงความสำคัญของกฎหมายและความสงบเรียบร้อยในสังคม ลัทธิสโตอิกนิยมของโรมัน สนับสนุนการดำเนินชีวิตตามกฎหมายและเหตุผล ในขณะที่ลัทธิเคร่งครัดฟาเจีย เน้นหลักนิติธรรมเป็นวิธีการปกครองรัฐ ลัทธิสโตอิกนิยมของโรมัน มักเน้นเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหลักจริยธรรมส่วนบุคคล การพัฒนาส่วนบุคคล และคุณธรรมภายใน ลัทธิเคร่งครัดฟาเจีย ในฐานะปรัชญาการเมือง ก็จะมุ่งเน้นไปที่การปกครองของรัฐและพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการแก่รัฐ (เจ้าหน้าที่รัฐ) ลัทธิสโตอิกนิยมให้ความสำคัญกับจริยธรรม ความสงบภายใน และการใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติ ลัทธิเคร่งครัดฟาเจียตามที่กล่าวไว้ข้างต้น มีความเป็นเชิงปฏิบัติมากกว่า และเกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายในทางปฏิบัติและการแสวงหาวัตถุประสงค์ทางการเมือง

โดยสรุป แม้ว่า จะมีความคล้ายคลึงกันอย่างผิวเผินระหว่างลัทธิเคร่งครัดฟาเจียกับลัทธิสโตอิกนิยมของโรมัน แต่ปรัชญาเหล่านี้ ก็มีรากฐาน วัตถุประสงค์ และบริบทที่แตกต่างกัน ลัทธิเคร่งครัดฟาเจียโดยหลักแล้ว เป็นปรัชญาการเมืองและกฎหมายที่เน้นเรื่องธรรมาภิบาล ในขณะที่ลัทธิสโตอิกนั้น เป็นขบวนการทางจริยธรรมและวัฒนธรรม และลัทธิสโตอิกนิยม เป็นปรัชญาแห่งจริยธรรมส่วนบุคคลและความสงบภายใน ความเหมือนและความแตกต่างสะท้อนถึงวัตถุประสงค์ที่แตกต่างและต้นกำเนิดทางประวัติศาสตร์ด้วย ลัทธิเคร่งครัดฟาเจีย มีทั้งผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบต่อการเมืองและการปกครองของจีนในช่วงที่มีอิทธิพลทางประวัติศาสตร์ ข้อดีและข้อเสียของลัทธิเคร่งครัดนั้นขึ้นอยู่กับบริบทและความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับบริบทและการประยุกต์ใช้เฉพาะ

## การยึดถือกฎหมายต่อการเมืองจีน

ลัทธิเคร่งครัดฟาเจีย สนับสนุนรัฐบาลที่เข้มแข็งและรวมศูนย์โดยมีผู้ปกครองที่มีอำนาจเป็นผู้นำ การเน้นย้ำถึงอำนาจแบบรวมศูนย์ช่วยให้จีนเป็นหนึ่งเดียวและสร้างธรรมาภิบาลที่มั่นคงในช่วงเวลาแห่งการแตกแยกและความขัดแย้ง เป็นการส่งเสริมแนวคิดที่ว่ากฎหมายควรมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน นำไปใช้อย่างเท่าเทียมกัน และได้รับการสนับสนุนจากรางวัลและการลงโทษที่สม่ำเสมอ แนวทางนี้ มีส่วนช่วยในการสร้างสังคมที่คาดเดาได้และมีระเบียบมากขึ้น ปรัชญาของหาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) ให้ความสำคัญกับระบบคุณธรรม โดยที่บุคคลต่างๆ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในรัฐบาลโดยพิจารณาจากความสามารถและผลงาน มากกว่าชาติกำเนิด หรือสถานะทางสังคม แนวทางนี้ช่วยให้มั่นใจได้ว่าบุคคลที่มีความสามารถควรอยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจ หลักการทางกฎหมาย เช่น การมุ่งเน้นไปที่การปฏิบัติจริง และลัทธิปฏิบัตินิยม มุ่งเป้าไปที่การบรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐ ซึ่งมักรวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจ ความเข้มแข็งทางทหาร และเสถียรภาพทางสังคม การมุ่งเน้นไปที่ประสิทธิผลและการกำกับดูแลที่มุ่งเน้นผลลัพธ์มีส่วนทำให้รัฐจีนเติบโตและมีเสถียรภาพมากขึ้น หลักการของนักกฎหมายแห่งชาวลัทธิฟาเจีย สนับสนุนให้มีการกำหนดมาตรฐานในด้านต่างๆ เช่น

การบริหาร การปกครอง การสนับสนุนเจ้าหน้าที่ของรัฐ เน้นส่งเสริมประสิทธิภาพและลดความแตกต่างในระดับภูมิภาค พวกเขาตระหนักถึงความสำคัญของการรักษากองทัพที่เข้มแข็งและการรักษาผลประโยชน์ของรัฐ ซึ่งสามารถช่วยปกป้องจีนจากภัยคุกคามภายนอก แนวคิดฝ่ายนิติบัญญัติ โดยเฉพาะแนวคิดที่นำมาใช้ในสมัยราชวงศ์ฉิน มีผลกระทบยาวนานต่อโครงสร้างของรัฐบาลจีน และระบบราชการ องค์ประกอบของลัทธิเคร่งครัดฟาเจียยังคงมีอิทธิพลต่อหลักธรรมาภิบาลในราชวงศ์ต่อมา อย่างไรก็ตาม เราจำเป็นต้องเข้าใจว่าลัทธิของฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) ก็มีข้อเสียและการวิพากษ์วิจารณ์ที่สำคัญเช่นกัน ยังรวมไปถึงการถูกวิจารณ์ถึงการเป็นลัทธิเผด็จการ เพราะการเน้นย้ำต่ออำนาจแบบรวมศูนย์และการปกครองที่เข้มงวดตามกฎหมายอาจนำไปสู่การเป็นเผด็จการได้โดยแทบไม่มีที่ว่างสำหรับเสรีภาพส่วนบุคคลหรือความขัดแย้งใดๆ เพราะถูกจัดการโดยรัฐ การใช้บทลงโทษอย่างรุนแรง เป็นวิธีการควบคุมและการป้องปราม ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของปรัชญาลัทธิเคร่งครัดนี้ อาจนำไปสู่ความโหดร้ายและการใช้อำนาจในทางที่ผิด ลัทธิเคร่งครัดนี้ ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นเพราะขาดคำแนะนำทางศีลธรรมหรือจริยธรรมในการกำกับดูแล โดยเน้นไปที่การปฏิบัติจริงและการเชื่อฟังมากกว่าการพิจารณาด้านจริยธรรม นโยบายและแนวปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้เคร่งครัด มักเผชิญกับการต่อต้านและไม่เป็นที่นิยมในหมู่ประชากร นำไปสู่ความไม่สงบในสังคม และการท้าทายอำนาจรัฐ

โดยสรุป แม้ว่า ลัทธิเคร่งครัดของฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) จะมีประโยชน์บางประการในแง่ของการกำกับดูแลแบบรวมศูนย์ การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ และความมั่นคง แต่ก็มีข้อบกพร่องที่สำคัญเช่นกัน รวมถึงเป็นลัทธิเผด็จการและการขาดคำแนะนำทางศีลธรรม ผลกระทบโดยรวมของลัทธิเคร่งครัดฟาเจียต่อการเมืองจีนมีความซับซ้อนและขึ้นอยู่กับการศึกษาทางประวัติศาสตร์ ปรัชญาการเมืองของฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) และการเมืองของจีนในปัจจุบันมีความคล้ายคลึงกันบางประการ เนื่องจากลัทธิฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) มีอิทธิพลยาวนานต่อการปกครองของจีน อย่างไรก็ตาม ยังมีความแตกต่างที่สำคัญซึ่งสะท้อนถึงวิวัฒนาการของความคิดและการปฏิบัติทางการเมือง เมื่อเวลาผ่านไป ส่วนข้อแตกต่างที่สำคัญบางประการระหว่างลัทธิเคร่งครัดของฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) และการเมืองจีนในปัจจุบัน เราจะได้พิจารณาดังต่อไปนี้

**1. รากฐานทางอุดมการณ์** ลัทธิเคร่งครัดของ ฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) นิยมแนวคิดด้วยกฎหมาย ดังที่ ฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) อธิบายไว้ชัดเจน เพราะเป็นปรัชญาเชิงปฏิบัติและเผด็จการที่มุ่งเน้นไปที่อำนาจแบบรวมศูนย์ การปกครองที่เข้มงวดตามกฎหมาย และการใช้รางวัลและการลงโทษเพื่อรักษาการควบคุม ไม่ได้หยั่งรากลึกในอุดมการณ์หรือหลักศีลธรรม

**2. การเมืองในปัจจุบันของจีน** ในขณะที่พรรคคอมมิวนิสต์จีน (CCP) และรัฐบาลจีนได้นำแง่มุมต่างๆ ของการกำกับดูแลแบบเคร่งครัดมาใช้ พวกเขา ก็ได้รับอิทธิพลจากอุดมการณ์มาร์กซิสต์-เลนินนิสต์และลัทธิสังคมนิยมจีนที่มีลักษณะเฉพาะของจีน การผสมผสานอุดมการณ์นี้ รวมถึงองค์ประกอบของทั้งการรวมศูนย์อำนาจและการแทรกแซงของรัฐในระบบเศรษฐกิจด้วย

**3. ระบบการเมือง** ลัทธิเคร่งครัดของฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) ไม่ได้กำหนดระบบการเมืองที่เฉพาะเจาะจง แต่เน้นย้ำถึงอำนาจแบบรวมศูนย์ มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติธรรมาภิบาลมากกว่ารูปแบบ

ของรัฐบาล การเมืองปัจจุบันของจีน ปัจจุบันจีนดำเนินกิจการในฐานะสาธารณรัฐสังคมนิยมพรรคเดียว โดยมีพรรคคอมมิวนิสต์จีน (CCP) เป็นพลังทางการเมืองที่มีอำนาจเหนือกว่า ในขณะที่พรรคคอมมิวนิสต์จีน (CCP) ยังคงควบคุมรัฐอย่างเข้มงวด แต่ก็ยังมีนโยบายเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นไปยังตลาดโลกด้วย

**4. ระบบเศรษฐกิจ** ลัทธิกฎหมายของฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) ไม่ได้ให้นโยบายหรือคำแนะนำทางเศรษฐกิจโดยละเอียด โดยเน้นที่การควบคุมของรัฐและการรวมอำนาจอำนาจเป็นศูนย์เป็นหลักเท่านั้น

**5. การเมืองปัจจุบันของจีน** การเมืองปัจจุบันของจีนครอบคลุมองค์ประกอบของระบบทุนนิยมของรัฐและเศรษฐกิจแบบตลาดผสม ในขณะที่รัฐยังคงควบคุมอุตสาหกรรมและภาคส่วนหลักๆ อย่างมีนัยสำคัญ ยังมีภาคเอกชนและการปฏิรูปที่มุ่งเน้นตลาดที่กำลังเติบโตอีกด้วย

**6. บทบาทของอุดมการณ์** ลัทธิยึดถือกฎหมายของฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) ยึดถือกฎเกี่ยวข้องกับ การรักษาความสงบเรียบร้อยและการควบคุมด้วยวิธีการเชิงปฏิบัติมากกว่าการส่งเสริมอุดมการณ์ที่เฉพาะเจาะจง ในขณะที่การเมืองจีนในปัจจุบันเน้นให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่ออุดมการณ์ของตน รวมถึงลัทธิมาร์กซิส-เลนินและลัทธิสังคมนิยมที่มีลักษณะเฉพาะของจีน ในฐานะพลังแห่งความชอบธรรม การศึกษาเชิงอุดมการณ์และการโฆษณาชวนเชื่อถือเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองของพรรคสังคมนิยมจีน (CCP)

**7. การมีส่วนร่วมทั่วโลก** ลัทธิยึดถือกฎหมายของฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) ไม่ได้กล่าวถึงประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือการมีส่วนร่วมระดับโลก เนื่องจากมุ่งเน้นไปที่ธรรมาภิบาลแห่งรัฐภายในประเทศเป็นหลัก ในขณะที่ประเทศจีนในปัจจุบัน มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในด้านการเมืองและเศรษฐกิจระดับโลก โดยดำเนินนโยบายโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกันก็แสดงความสนใจในเวทีระหว่างประเทศด้วย

แม้ว่า ลัทธิเคร่งครัดของฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) มีผลกระทบยาวนานต่อหลักการของอำนาจแบบรวมศูนย์และการปกครองตามกฎหมายในการปกครองของจีน แต่การเมืองในปัจจุบันของจีนได้รวมเอาปัจจัยทางอุดมการณ์ เศรษฐกิจและระหว่างประเทศในวงกว้างเข้าไว้ด้วยกัน การผสมผสานหลักการปกครองแบบจีนโบราณเข้ากับอุดมการณ์ร่วมสมัยและภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) และระบบการเมืองแบบจีนในปัจจุบัน

## สรุป

โดยสรุปแนวคิดเรื่องลัทธิเคร่งครัดแห่งสำนักความคิดของฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) แสดงถึงแนวทางที่โดดเด่นและเน้นการปฏิบัติในการปกครองจีนโบราณ ดังที่ฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) และนักคิดคนอื่นๆ ได้เน้นหลักการสำคัญหลายประการ เช่น อำนาจแบบรวมศูนย์ด้วยการสนับสนุนรัฐบาลที่เข้มแข็งและรวมศูนย์ โดยมีอำนาจเบ็ดเสร็จตกเป็นของผู้ปกครอง การรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลางถูกมองว่า เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในรัฐ นักกฎหมายของลัทธินี้ เน้นย้ำถึงความสำคัญของประมวลกฎหมายที่มีการกำหนดไว้อย่างดี ซึ่งนำไปใช้อย่างสมดุลง และได้รับการสนับสนุนรางวัลและการลงโทษที่

สม่าเสมอ หลักนิติธรรมถือเป็นวิธีการควบคุมพฤติกรรมและประกันการเชื่อฟัง นอกจากนี้ พวกเขายังส่งเสริมแนวคิดระบอบคุณธรรม กล่าวคือ บุคคลควรได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในรัฐบาลโดยพิจารณาจากคุณธรรมและความสามารถมากกว่าสถานะทางสังคมหรือชาติกำเนิด ลัทธิเคร่งครัดนี้ เน้นการปฏิบัตินิยมมีลักษณะเฉพาะด้วยแนวทางที่เน้นการปฏิบัติ และเน้นผลลัพธ์เป็นหลักในการกำกับดูแล ผู้ปกครองได้รับการสนับสนุนให้ปรับนโยบายของตนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติ แม้ว่า จะหมายถึงการใช้มาตรการที่รุนแรงหรือการหลอกลวงก็ต้องปฏิบัติ พวกเขามักจะเน้นความเป็นจริงในแนวทางการทูตและนโยบายต่างประเทศ โดยเน้นถึงความสำคัญของการรักษากองทัพที่เข้มแข็งและการรักษาผลประโยชน์ของรัฐ และพวกจะไม่เห็นด้วยต่อบทบาทของคุณธรรมและจริยธรรมในการปกครอง แต่มุ่งเน้นไปที่การปฏิบัติจริงของการปกครองแทน อิทธิพลของลัทธิฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) ต่อการเมืองและการปกครองของจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยราชวงศ์ฉิน มีส่วนทำให้เกิดการรวมประเทศจีนและการสถาปนาระบบการบริหารแบบรวมศูนย์ แม้ว่า จะมีประโยชน์บางประการในแง่ของความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย แต่ลัทธิเคร่งครัดของฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) ยังต้องเผชิญกับคำวิพากษ์วิจารณ์ถึงแนวโน้มเผด็จการและการขาดคำแนะนำทางศีลธรรม แนวคิดเรื่องลัทธิเคร่งครัดของฮาน เฟย์ จื่อ (Han Feizi) ทำหน้าที่เป็นจุดอ้างอิงทางประวัติศาสตร์สำหรับการทำความเข้าใจแนวทางต่างๆ ในการกำกับดูแลและความตึงเครียดระหว่างอำนาจแบบรวมศูนย์ หลักนิติธรรม และสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล แม้จะมีบริบททางประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงกัน แต่ลัทธิเคร่งครัดนี้ ก็ยังคงเป็นประเด็นที่ต้องศึกษาและถกเถียงกันในสาขาปรัชญา รัฐศาสตร์ และประวัติศาสตร์จีน โดยเน้นย้ำความสำคัญที่ยั่งยืนในภูมิทัศน์ทางปัญญาด้วย

## บรรณานุกรม

- Algra, K. (2003). *Stoic theology*. In: B. Inwood (ed.) *The Cambridge Companion to the Stoics*. Cambridge University Press.
- Bobzien, S. (2006). *Ancient logic*. *Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Retrieved 22 December 2015 from <http://plato.stanford.edu/entries/logic-ancient/>
- Henrique, S. (2018). *An Introduction to Hanfei's Political Philosophy: The Way of the Ruler*. N.P.: n.p.
- Quale, G.R. (1975). *Eastern Civilization* (Prentice Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey).
- Watson, B. (2003). *Han Feizi – Basic Writings*. Columbia University Press. ISBN 9780231521321. OCLC796815905
- Wikipedia. *The Free Encyclopedia*. *Han Feizi*. Retrieved 25 September 2023 from [https://en.wikipedia.org/wiki/Han\\_Feizi](https://en.wikipedia.org/wiki/Han_Feizi).
- Wikipedia. *The Free Encyclopedia*. *Legalism (Chinese philosophy)*. Retrieved 25 September 2023 from [https://en.wikipedia.org/wiki/Legalism\\_\(Chinese\\_philosophy\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Legalism_(Chinese_philosophy))
- William O. Stephens. Retrieved 25 May 2025 from <https://iep.utm.edu/stoiceth/>